

**LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS KANCELIARIJOS
EKONOMIKOS POLITIKOS GRUPĖS**

PAŽYMA

**DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS ŽUVININKYSTĖS ĮSTATYMO NR. VIII-1756 2, 3, 5, 6, 7,
10, 13, 14¹, 14², 17, 17², 17⁴, 17⁵, 17⁸, 17⁹, 18, 23, 24, 37, 53 STRAIPSNIŲ IR PRIEDO
PAKEITIMO IR ĮSTATYMO PAPILDYMO 24¹ STRAIPSNIU ĮSTATYMO PROJEKTO
(TAP NR. 19-827(2); TAIS NR. 19-846(3))**

2019-07-19 Nr. NV-2110

Vilnius

1. Projekto rengėja – Žemės ūkio ministerija (ŽŪM).

2. Projekto tikslas – įgyvendinti Tarybos reglamento (EB) Nr. 708/2007 dėl svetimų ir nevietinių rūšių panaudojimo akvakultūroje nuostatas; patikslinti galiojančias įstatymo nuostatas, užtikrinant vienareikšmišką jų traktavimą ir įgyvendinimą, užkirsti kelią piktnaudžiavimui istoriniais sugautų žuvų kiekių duomenimis, siekiant gauti didesnę perleidžiamąją žvejybos teisę; sudaryti sąlygas Baltijos jūros priekrantėje žvejybą vykdančioms ūkio subjektams panaudoti žvejybos galimybes, kurios nėra išnaudojamos Baltijos atviroje jūroje; palengvinti sąlygas dalyvauti teisių į žvejybos galimybes aukcione.

3. Dabartinė situacija:

- 2017 m. liepos 5 d. Vyriausybės posėdyje (protokolo Nr. 28) pavesta ŽŪM parengti ir pateikti Vyriausybei naujos redakcijos Žuvininkystės įstatymo projektą. Ministro Pirmininko pavedimu, įformintu Vyriausybės kanclerio pavaduotojo 2017 m. rugpjūčio 9 d. rezoliucija Nr. S-2150, ŽŪM pavesta iki 2018 m. birželio 1 d. pateikti Vyriausybei Žuvininkystės įstatymo pakeitimo projektą dėl perleidžiamųjų teisių į žvejybos galimybes jūrų vandenyse suteikimo reglamentavimo tobulinimo;
- ŽŪM yra pateikusi Europos Komisijai ataskaitą apie pusiausvyrą tarp jų laivynų žvejybos pajėgumų ir jų žvejybos galimybių, kurioje, įvertinus situaciją, pažymėta, jog Lietuvos Respublikos žvejybos laivyno pajėgumas yra subalansuotas su žvejybos galimybėmis;
- Žuvininkystės įstatyme nustatyta, kad vienas ūkio subjektas, įskaitant su juo susijusius ūkio subjektus, gali turėti iki 40 procentų teisę (perleidžiamųjų teisių koncentracijos limitas) į Lietuvos nustatytą tam tikros rūšies žuvų žvejybos galimybes jūrų vandenyse;
- Projekto nuostatų pakeitimai remiasi Europos Sąjungos Teisingumo Teismo 2018 m. liepos 12 d. priimtu prejudiciniu sprendimu byloje C-540/16, pagal Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo prašymą, ar pagal 2013 m. gruodžio 11 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą Nr. 1380/2013 valstybei narei draudžiama pasirinkti jai paskirtų žvejybos kvotų paskirstymo metodą, lemiantį nevienodas sąlygas šioje srityje veiklą vykdančioms ūkio subjektams varžytis dėl didesnio žvejybos galimybių kiekio;
- Teisingumo Teismas konstatavo, kad „Lietuvos Respublika jai skirtas žvejybos galimybes nutarė paskirstyti taikydama metodą, iš esmės pagrindžiamą „ankstesnių duomenų apie sužvejotus kiekius“ kriterijumi“ ir kad „žvejybos galimybių paskirstymo metodas <...> atitinka Reglamento Nr. 1380/2013 17 straipsnyje nustatytus skaidrumo ir objektyvumo reikalavimus“. Taip pat pažymėjo, kad Žuvininkystės įstatyme nustatytas aukciono mechanizmas ir vienam ūkio subjektui nustatyta 40 proc. žvejybos galimybių Baltijos jūroje riba, todėl pagrindinėje byloje nagrinėjamas paskirstymo metodas nelemia visiško atitinkamos rinkos uždarymo, juo nepakeičiama Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijos 16 straipsniu užtikrinamos laisvės esmė. Žuvininkystės įstatymas nepažeidžia vienodo požiūrio principo, nepažeidžiama ir teisių, kurias įvairių tipų ūkio subjektai turi pagal Chartijos 20 straipsnį, esmė;
- Teisingumo Teismas taip pat konstatavo, kad „pagrindinėje byloje nagrinėjamu žvejybos galimybių paskirstymo metodu, iš esmės grindžiamu istorine dalimi, siekiama užtikrinti, kad šios

galimybės pirmenybės tvarka būtų suteiktos ūkio subjektams, valdantiems laivyną, kurio žvejybos pajėgumai iš principo yra tinkami atsižvelgiant į šias galimybes atitinkantį sugaunamų žuvų kiekį. Be to, nutarė, kad žvejybos galimybių „paskirstymo metodas <...> nepažeidžia proporcingumo principo“;

- rengiant Projektą, 2018 m. ŽŪM organizavo eilę konsultacijų susitikimų su žvejybos verslo atstovais, kurių metu dalį ūkio subjektų išreiškė nuomonę, kad Žuvininkystės įstatymą reikėtų keisti iš esmės, o kita dalis – kad nieko nereikia keisti ir kad vienas svarbiausių stabilaus verslo veiksnių yra nesikeičiantis teisinis žvejybos verslo reguliavimas. Esminių pokyčių norintys ūkio subjektai laikosi nuomonės, kad Žuvininkystės įstatyme esanti nuostata dėl didžiausios vienam ūkio subjektui suteikiamų teisių į žvejybos galimybes dalies Baltijos jūroje turėtų būti keistina, šią ribą mažinant (nuo dabar taikomos 40 proc. iki 20 proc.);

- ŽŪM pažymi, kad perleidžiamųjų žvejybos teisių sistema 2016 m. buvo įvesta tik pereinamajam laikotarpiui – 3 metams, nuo 2019 m. lapkričio 1 d. perleidžiamosios žvejybos teisės bus suteikiamos 15 metų ir tik tada sistema pradės pilnavertiškai veikti. Pereinamuoju laikotarpiu išryškėjo sistemos netikslumai ir spragos, kai kurios nuostatos buvo neaiškios ir skirtingai interpretuojamos, todėl teikiamu Projektu siekiama išspręsti visas problemas.

4. Projekto esmė – atsižvelgiant į tai, kad Lietuvos žvejybos laivynas yra subalansuotas su žvejybos galimybėmis ir į Teisingumo Teismo sprendimą, Žuvininkystės įstatyme numatyti perleidžiamųjų teisių į žvejybos galimybes jūrų vandenyse ir žvejybos galimybių principai iš esmės nekeičiami (*paliekamas dabartinis koncentracijos limitas – 40 proc.*), o tik suteikiama daugiau svorio ekonominiam kriterijui – sugautų žuvų pardavimo Lietuvoje daliai, atliekami techninio pobūdžio ir patikslinantys kai kurias nuostatas pakeitimai bei įgyvendinamos tam tikrų Europos Parlamento ir Tarybos reglamentų nuostatos.

Esminiai numatomo teisinio reguliavimo elementai:

1. padidinti lašių iki 25 proc. (*vietoje dabar nustatytų 20 proc.*) ir menkių iki 15 proc. (*vietoje dabar nustatytų 12 proc.*) Baltijos jūros žvejybos galimybių rezervo dalį, kuri gali būti skirta Baltijos jūros priekrantės žvejybai;

2. patikslinti nuostatas, reglamentuojančias perleidžiamųjų žvejybos teisių suteikimą, individualių žvejybos galimybių ir žvejybos kvotų skyrimą, atsižvelgiant į Žuvininkystės įstatymo taikymo problemas ir skirtingų interpretacijų galimybes, išryškėjusias nuo sistemos įgyvendinimo pradžios;

3. įgyvendinti Reglamento (EB) Nr. 708/2007 nuostatas siekiant apsaugoti vandens buveines nuo rizikos, susijusios su nevietinių ir svetimų žuvų rūšių naudojimu akvakultūroje, atsisakyti pramoninių akvakultūros tvenkinių ūkių kriterijų;

4. suvienodinti reikalavimus dėl sumokėjimo už aukciono būdu įsigytą perleidžiamąją žvejybos teisę verslinei žvejybai vidaus vandenyse ir jūrų vandenyse, sumažinti (*nuo 1 proc. iki 0,5 proc. nuo žvejybos galimybių vertės, kurias įmonės gaus per visa perleidžiamosios teisės galiojimo laikotarpį*) pradinę teisių į žvejybos galimybes aukciono kainą;

5. įgyvendinti Reglamento (ES) 2017/2403 reikalavimus dėl sąlygų vykdyti verslinę žvejybą pagal ES susitarimus su užsienio valstybėmis, tarptautinių žvejybos organizacijų reguliuojamose akvatorijose, atvirojoje jūroje bei užsienio valstybės išskirtinėje ekonominėje zonoje atvejais;

6. panaikinti perteklines Žuvininkystės įstatymo nuostatas dėl žuvų išteklių naudotojų teisės užsiimti versline žvejyba sąlygų;

7. patikslinti nuostatas dėl žvejybos laivų registravimo ir išregistravimo, dėl žuvininkystės duomenų kaupimo informacinės sistemos;

8. pripažinti sunkiu pažeidimu verslinę žvejybą neturint LR žvejybos laivo liudijimo;

9. patikslinti Žemės ūkio ir Aplinkos ministerijų atliekamas žuvininkystės sektoriaus valdymo funkcijas, jas atskiriant ir aiškiau padalinant tarp ministerijų (*ŽŪM pavedama nustatyti žuvininkystės tvarką, AM – žuvininkystės kontrolės tvarką*);

10. sudaryti sąlygas žvejybos Kuršių mariose kvotos laikinam perleidimui, ūkio subjektui išlaikant galimybę gauti teisę į žvejybos kvotą be aukciono;

11. sudaryti palankesnes sąlygas apsigėitimui individualiomis ųvejybos galimybėmis ir tuo būdu dėl efektyvesnio ųvejybos galimybių panaudojimo leidžiant skelbti individualių ųvejybos galimybių panaudojimą realiu laiku.

Projekto nauda ir įgyvendinimo kaštai:

- numatomas teisinio reguliavimo poveikis – efektyvesnis ųvejybos galimybių panaudojimas, didesnės sugautų ųvų pardavimo Lietuvoje apimtys ir verslinės ųvejybos indėlis į vietos ekonomiką, sudaromos geresnės sąlygos konkuruoti dėl išteklių, efektyviau atgrasoma nuo neteisėtos ųvejybos be Lietuvos Respublikos ųvejybos laivo liudijimo;
- pažymėtina, kad Projektui įgyvendinti papildomų valstybės biudžeto lėšų nereikės.

5. Derinimas:

- Projektas suderintas be pastabų su Finansų ministerija, Ekonomikos ir inovacijų ministerija, Konkurencijos taryba bei Valstybine maisto ir veterinarijos tarnyba. **Atsiųvelgta** į Teisingumo ministerijos, Vidaus reikalų ministerijos, Susiekimo ministerijos, Europos teisės departamento ir ųvininkystės įmonių asociacijos „Lampetra“ pastabas;

- **lieka neatsiųvelgta** (ar atsiųvelgta iš dalies) į Aplinkos ministerijos, UAB „Seivalas“, UAB „Marlinas“, UAB „Atlantic High Sea Fishing Company“, UAB „VAO“, UAB „Arctic Fishing“, Lietuvos ųvininkystės produktų gamintojų asociacijos, Klaipėdos ųvejybos įmonių asociacijos „Jūros ųvejs“, ųvejų ir ųvies perdirbėjų asociacijos „Baltijos ųvejas“ ir Remigijaus Sako pastabas:

- neatsiųvelgta į *Aplinkos ministerijos* siūlymus Projekte numatyti ųvų išteklių naudotojų pareigą, kad jo ųvejybiniai padaliniai pildytų ųvejybos ųurnalus; nustatyti mažesnę ųkio subjektų, kuriems gali būti suteikta teisė į vienos ųvejybos įrankių rūšies ųvejybos kvotą, skaičių vandens telkiniuose; aiškiau apibrėžti privačių vandens telkinių savininkų teisės įgyvendinimo sąlygas; verslinės ųvejybos galiojimo terminą susieti su ųvų išteklių naudotojui skirtos kvotos galiojimo laikotarpiu, o ne su teisės į ųvejybos kvotą galiojimo laikotarpiu; papildyti ųiurkštaus verslinės ųvejybos paųeidimo apibrėžtį, kai antrą kartą per metus paųeidžiamas ųvejybos įrankių tikrinimo laikas. ųŪM savo poziciją iš esmės argumentuoja tuo, kad siūlomi papildymai nėra pagrįsti ar susiję su Projektu daromais pakeitimais;

- neatsiųvelgta į *ųvejybos verslo atstovų* siūlymą keisti perleidžiamosios teisės į ųvejybos galimybes skirstymo principus ir nustatyti ne daugiau nei 20 proc. perleidžiamųjų teisių koncentracijos limitą bei pastabas dėl nuostatos, kuria skatinama sugautą laimikį parduoti Lietuvoje iškraunant jį Klaipėdos uoste, kaip diskriminuojančios didžiuosius ųvejybinius laivus turinčių bendroves, nes yra objektyviai neįgyvendinama dėl tam nepritaiktos infrastruktūros; dėl planuojamo nustatyti kasmetinio aukcione įsigytų perleidžiamųjų ųvejybos teisių apmokestinimo; dėl siūlomų ribojimų, susijusių su ųkio subjektų reorganizacijų atlikimu. ųŪM savo poziciją atitinkamai argumentuoja Lietuvos ųvejybos laivyno subalansuotumu su ųvejybos galimybėmis ir Teisingumo Teismo sprendimu; ES teisės aktuose apibrėžiamų, turimų taikyti ekonominio pobūdžio kriterijų (indėlio į vietos ekonomiką kriterijaus) pagrindu skatinti sugautas ųvis parduoti Lietuvoje ir didinti ųvejybos indėlį į vietos ekonomiką; tikslingumu suvienodinti atsiskaitymo už aukciono būdu įsigytas teises į ųvejybos galimybes jūrų vandenyse ir teises į ųvejybos kvotą vidaus vandenyse sąlygas – už šiuo būdu suteiktą teisę į ųvejybos galimybes mokestis sumokamas kasmet perleidžiamosios ųvejybos teisės galiojimo laikotarpiu; siekiu užtikrinti, kad reorganizuoto ųkio subjekto teises ir pareigas perėmę ųkio subjektai negautų daugiau teisių į ųvejybos galimybes, nei būtų gavę reorganizuotas ųkio subjektas.

- pakartotinai teikiamas Projektas patikslintas atsiųvelgiant į Vyriausybės kanceliarijos Teisės grupės 2019 m. birželio 7 d. pirminėje išvadoje Nr. NV-1604 pateiktas pastabas ir pasiūlymus;

- Vyriausybės kanceliarijos Teisės grupė antrinėje išvadoje pateikė **techninio pobūdžio** pastabas (tarp jų – dėl Projekto suderinamumo su Vyriausybės įstatymo nuostatomis numatant valstybės politikos

įgyvendinimo kategorijai priskirtiną funkciją – organizuoti žuvininkystės tyrimus – pavesti vykdyti ŽŪM, taip pat dėl AM numatomos pavesti veiklos žuvininkystės tyrimų srityje; dėl Projekto suderinamumo su Valstybės informacinių išteklių valdymo įstatymo nuostatomis aptariant subjektus, kurie turėtų atlikti Lietuvos žemės ūkio ir maisto produktų rinkos informacinės sistemos (toliau – LŽUMPRIS) posistemius, kuriose kaupiami žuvininkystės duomenys, tvarkytojo funkcijas; dėl tikslingumo papildomai suderinti Projektą su suinteresuotomis institucijomis atsižvelgiant į ženkliai pakitusį Projekto turinį).

6. Atitikimas Vyriausybės programos nuostatomis – Projektas atitinka Vyriausybės programos 105.4 papunkčio nuostatą „parengsime ir pateiksime Lietuvos Respublikos žuvininkystės įstatymo pakeitimus, kurie reikalingi žvejybos pajėgumams subalansuoti su žvejybos galimybėmis, taip užtikrinant kiekvieno laivyno segmento ilgalaikį pelningumą“.

7. Dalykinio vertinimo išvada – atsižvelgiant į suinteresuotųjų institucijų bei žvejybos įmonių ir su žuvininkystės verslu susijusių organizacijų asocijuotų struktūrų pateiktas pastabas, siūlytina aptarti Projektą tarpinstituciniame pasitarime.

Pastabos:

1. Projekto 3 straipsnyje nėra tikslinga minėti valstybės informacinio išteklio dalių, pvz. LŽUMPRIS posistemiai. Turi būti naudojamas tik valstybės informacinio išteklio pavadinimas. Siūlytina atlikti korekcijas visame projekte.
2. Projekto 3 straipsniu keičiamoje 5 straipsnio 2 dalyje pateikiama perteklinė informacija apie duomenų tvarkytojus. Vadovaujantis Valstybės informacinių išteklių valdymo įstatymo nuostatomis, duomenų tvarkytojai turi būti nurodyti informacinės sistemos nuostatuose. Siūlytina 5 straipsnio 2 dalį naikinti.
3. Projekto 6 straipsnyje numatoma, kad LR jūrų laivų registro (toliau – JLR) ir LR vidaus vandens laivų registro (toliau – VLR) duomenys, įtraukiami į Žvejojančių jūrų vandenyse laivų duomenų sistemą, taip pat Lietuvos transporto saugos administracija įpareigojama apie JLR ir VLR duomenų apsikeitimus informuoti įgaliotą instituciją. Neautomatizuotas duomenų tvarkymo organizavimas ir registrų duomenų dubliavimas nėra pagrįstas procesiniu poreikiu per administracinę našą ir kaštus. Siūlytina pateikti kaštų naudos analizę dėl automatizuotos sąsajos sukūrimo ar žmogiškųjų išteklių naudojimo pagrįstumo.
4. Projekto 10 straipsnyje numatoma, kad individualių žvejybos galimybių panaudojimas skelbiamas viešai Žuvininkystės tarnybos interneto svetainėje. Siūlytina pateikti pagrindimą, ar ji yra pritaikyta numatomos informacijos automatiniam paskelbimui, jei ne, tai iš kokių lėšų tai bus atlikta ir kada.
5. Projekto 20 straipsnyje numatoma, kad pažeidimo duomenys turi būti kaupiami LŽUMPRIS. Siūlytina pateikti vertinimą ar netikslinga užtikrinti LŽUMPRIS sąveikumą su Administracinių nusižengimų registrų.
6. Atsižvelgiant į Projektu nustatomų pakeitimų apimtį, siūlytina įvertinti LŽUMPRIS nuostatų keitimų poreikį ir mastą, bei atitinkamai užtikrinti jų pakeitimų realizavimą iki Projekto įsigaliojimo.

Ekonomikos politikos grupės patarėjas

Vaidas Talačka

Strateginių kompetencijų grupės patarėjas

Tomas Stankevičius

Vaidas Talačka, tel. +370 706 63722, el. p. vaidas.talacka@lrv.lt

LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS KANCELIARIJA
TEISĖS GRUPĖ

IŠVADA

**DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS ŽUVININKYSTĖS ĮSTATYMO NR. VIII-1756 2, 3, 5, 6,
7, 10, 13, 14-1, 14-2, 17, 17-2, 17-4, 17-5, 17-8, 17-9, 18, 23, 24, 37, 53 STRAIPSNIŲ IR
PRIEDO PAKEITIMO IR ĮSTATYMO PAPILDYMO 24-1 STRAIPSNIU ĮSTATYMO
PROJEKTO (TOLIAU – ĮSTATYMO PROJEKTAS) (TAP NR. 19-827(2) (TAIS NR. 19-
846(3))**

Nr.

Vilnius

Įvertinę Įstatymo projektą, patikslintą pagal Lietuvos Respublikos Vyriausybės kanceliarijos Teisės grupės 2019 m. birželio 7 d. išvadoje Nr. NV-1604 (toliau – Išvada) pateiktas pastabas ir pasiūlymus, teikiame šias pastabas ir pasiūlymus:

1. Įstatymo projekto 1 straipsnio 6 dalimi papildomoje Lietuvos Respublikos žuvininkystės įstatymo 2 straipsnio 28¹ dalyje vietoj trumpinio „(ES)“ įrašytinas trumpinys „(EB) Nr.“.

2. Įstatymo projekto 2 straipsniu keičiamo Žuvininkystės įstatymo 3 straipsnio 1 dalies 1 punkte numatoma, kad Žemės ūkio ministerija, be kita ko, organizuotų žuvininkystės tyrimus. Pažymėtina, jog tokia veikla negalėtų būti pavesta Žemės ūkio ministerijai, nes ši funkcija priskirtina valstybės politikos įgyvendinimo kategorijai, todėl nederėtų su Lietuvos Respublikos Vyriausybės įstatymo 29 straipsnio 1 dalyje įtvirtinta ministerijos paskirtimi. Atkreiptinas dėmesys, kad pagal Vyriausybės įstatymo 29 straipsnio 1 dalį, valstybės politikos įgyvendinimo funkcijos ministerijai gali būti pavestos tik įstatymų nustatytais atvejais **ir nustatytam terminui**.

Analogiškas pastebėjimas taikytinas ir Įstatymo projekto 2 straipsniu keičiamo Žuvininkystės įstatymo 3 straipsnio 1 dalies 2 punktui dėl Aplinkos ministerijai numatomos pavesti veiklos žuvininkystės tyrimų srityje.

3. Siūlytina Įstatymo projekto 3 straipsnio 3 dalimi keičiamoje Žuvininkystės įstatymo 5 straipsnio 2 dalies paskutiniajame sakinyje atsisakyti kaip perteklinių žodžių „*kurios savininko teises įgyvendina Žemės ūkio ministerija*“.

Taip pat pakartotinai pažymėtina, jog vadovaujantis Lietuvos Respublikos valstybės informacinių išteklių valdymo įstatymo 2 straipsnio 16 dalimi ir 30 straipsniu, valstybės informacinės sistemos tvarkytojas (tvarkytojai) nurodomi šios informacinės sistemos nuostatuose, todėl Žuvininkystės įstatymo 5 straipsnio 2 dalies nuostata, aptarianti, kokie subjektai turėtų atlikti Lietuvos žemės ūkio ir maisto produktų rinkos informacinės sistemos posistemų, kuriuose kaupiami žuvininkystės duomenys, tvarkytojo funkcijas, laikytina nederančia su valstybės informacinių išteklių valdymo įstatyme nustatytu teisiniu reguliavimu. Be to, atsižvelgiant į tai, kad Įstatymo projektu

siūloma Lietuvos žemės ūkio ir maisto produktų rinkos informacinės sistemos posistemų, kuriuose kaupiami žuvininkystės duomenys, tvarkytojo funkcijas pavesti ir valstybės įmonei Žemės ūkio informacijos ir kaimo verslo centrui, siūlytina papildomai įsivertinti, ar siūlomas teisinis reguliavimas dera su Viešojo sektoriaus įstaigų sistemos tobulinimo gairių, patvirtintų Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2018 m. gegužės 16 d. nutarimu Nr. 495 (toliau – Gairės), 48 ir 53 punktais, taip pat – ar atitinka Valstybės valdomų įmonių pertvarkos ir valdymo centralizavimo priemonių plane, kuriam pritarta 2018 m. gruodžio 5 d. Lietuvos Respublikos Vyriausybės pasitarime (protokolo Nr. 54, 3 kl.), numatytus veiksmus priemonei dėl valstybės įmonės Žemės ūkio informacijos ir kaimo verslo centro reorganizavimo įgyvendinti. Atkreiptinas dėmesys, kad vadovaujantis Viešojo sektoriaus įstaigų sistemos tobulinimo gairių įgyvendinimo veiksmų plano 2.5.1 ir 2.5.2 papunkčiais, Žemės ūkio ministerija turėjo iki 2019 m. I ketvirčio atlikti šios valstybės įmonės atitikties Gairėms įvertinimą ir informaciją apie vertinimo rezultatus pateikti Vidaus reikalų ministerijai.

4. Siūlytina Įstatymo projekto 5 straipsniu keičiamo Žuvininkystės įstatymo 7 straipsnio 1 dalies 3 punkte vietoj sąvokos „*valdžios institucijos*“ vartoti sąvoką „*valstybės institucijos ir įstaigos*“, nes pirmuoju atveju suponuojama tai, kad omenyje turimos tik Lietuvos Respublikos Konstitucijos 5 straipsnio 1 dalyje nurodytos institucijos.

Taip pat nesuprantama, kodėl žuvų išteklių naudotojams siūloma nustatyti teisę gauti nuostolių atlyginimą dėl savivaldybės įmonių ar įstaigų ūkinės veiklos iš valstybės, o ne iš konkrečios savivaldybės biudžeto.

5. Įstatymo projekto 10 straipsnio 5 dalimi keičiamoje Žuvininkystės įstatymo 17 straipsnio 5 dalyje numatoma: „*Tuo atveju, kai Žvegybos teisių suteikimo komisijos sprendimo įsigaliojimas buvo atidėtas vadovaujantis šio įstatymo 17¹² straipsnio 2 dalimi, sprendimo įsigaliojimo terminas pratęsiamas tokiam laikotarpiui, kiek truko pranešimo apie sprendime padarytas technines klaidas nagrinėjimo ir (ar) šių klaidų ištaisymo procedūra*“. Atkreiptinas dėmesys, kad Įstatymo projekte atsisakyta 17¹² straipsnio, taip pat nėra kalbama apie Žvegybos teisių suteikimo komisijos sprendime padarytų klaidų ištaisymo procedūrą.

6. Atkreiptinas dėmesys, jog Įstatymo projekto 15 straipsniu keičiamo Žuvininkystės įstatymo 17⁹ straipsnio 1 dalis į punktus neskirstoma. Siūlytina atitinkamai tikslinti šioje dalyje pateikiamą nukreipiamąją nuorodą.

7. Siūlytina tikslinti Įstatymo projekto 23 straipsnio 3 dalį, numatant, kad abiem šioje dalyje aptariamais atvejais, sprendžiant klausimą dėl reorganizuoto ūkio subjekto duomenų, naudojamų apskaičiuojant ūkio subjekto teisę į tam tikros rūšies žuvų žvegybos galimybes, dalių paskirstymo po reorganizavimo veiksiantiems (veikiantiems) ūkio subjektams (tuo atveju, jeigu šis paskirstymas nebuvo aptartas reorganizavimo sąlygose), turėtų būti taikoma iki Įstatymo projektu siūlomo teisinio

reguliavimo įsigaliojimo galiojusi Lietuvos Respublikos žuvininkystės įstatymo 17⁴ straipsnio 12 dalies redakcija.

8. Atkreiptinas dėmesys, kad kartu su Įstatymo projektu pateikta Įstatymo projekto atitikties 2007 m. birželio 11 d. Tarybos reglamentui (EB) Nr. 708/2007 dėl svetimų ir nevietinių rūšių panaudojimo akvakultūroje, su paskutiniais pakeitimais, padarytais 2011 m. kovo 9 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (ES) Nr. 304/2011 lentelė neatitinka projekto turinio, t. y., projekto turinyje atlikti pakeitimai neatspindėti atitikties lentelėje.

9. Atsižvelgiant į tai, kad Įstatymo projekto turinys, tikslinant jį pagal Išvadoje pateiktas pastabas ir pasiūlymu, ženkliai pakito (pvz., buvo papildytas naujomis sąvokomis; pakito kai kurių sąvokų turinys; atsisakyta dalies Įstatymo projektu siūlytų nuostatų, susijusių su klaidų dėl teisių į žvejybos galimybes ar teisių naudoti žvejybos įrankius suteikimo ištaisymo procedūra, žuvininkystės rėmimu, valstybės biudžeto pajamomis iš žuvininkystės sektoriaus ir kt.); pakeistas Įstatymo projekto straipsnis, aptariantis siūlomo teisinio reguliavimo taikymą iki įstatymo projekto įsigaliojimo susiklosčiusiems teisiniams santykiams, ir kt.), manytina, jog vadovaujantis Lietuvos Respublikos Vyriausybės darbo reglamento, patvirtinto Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1994 m. rugpjūčio 11 d. nutarimu Nr. 728, 50 punktu, jis turėtų būti papildomai suderintas su suinteresuotomis institucijomis.

Teisės grupės vyriausiasis patarėjas

Deividas Kriauciūnas

Nuo: **Žvejybos tolimuosiuose žvejybos rajonuose asociacija**
Kodas: 305200260
Adresas: Vilniaus m. sav. Vilniaus m. P. Žadeikos g. 3-19

Kam: **Lietuvos Respublikos Vyriausybė**
Kodas 188604574
Gedimino pr. 11, LT-01103 Vilnius

Ministro pirmininko patarėjui Dr. A. Muzikevičiui
Ekonomikos politikos grupės patarėjui V. Talačkai
Strateginių kompetencijų grupės patarėjui T. Stankevičiui
Teisės grupės vyriausiajam patarėjui D. Kriaučiūnui

Siunčiama el. paštu: ramutis.prismantas@lrv.lt; vaidas.talacka@lrv.lt;
aleksandras.muzikevicius@lrv.lt; LRVkanceliarija@lrv.lt

2019-07-22, Vilnius

DĖL: LIETUVOS RESPUBLIKOS ŽUVININKYSTĖS ĮSTATYMO NR. VIII-1756 2, 5, 6, 7, 10, 13, 14¹, 14², 17, 17², 17⁴, 17⁵, 17⁸, 17⁹, 18, 23, 24, 31, 31¹ 53 STRAIPSNIŲ, PRIEDO PAKEITSMO IR ĮSTATYMO PAPILDYMO 17¹², 24¹ STRAIPSNIAIS ĮSTATYMO PROJEKTO

1. Žvejybos tolimuosiuose žvejybos rajonuose asociacija (toliau – **Asociacija**) vienija visas žvejybą tolimuosiuose žvejybos rajonuose vykdančias įmones. Asociacija yra tarptautinės LDAC (angl. - The Long Distance Fleet Advisory Council (LDAC) nare¹.
2. Pagal Žuvininkystės tarnybos duomenis ir teikiamas ataskaitas, žvejyba tolimuosiuose žvejybos rajonuose sudaro Lietuvos žvejybos didžiausiąją dalį.
3. **Pagal ŽŪM atliktus tyrimus**, Lietuva pagal tolimuosiuose žvejybos rajonuose sugaunamų žuvų kiekį yra tarp lyderių Europos Sąjungoje. Tolimuosiuose žvejybos rajonuose sugaunama apie 80 proc. viso Lietuvos laimikio.²
4. Į Asociacijos narių veiklą yra investavusios Vokietijos, Latvijos, Estijos, Lenkijos, Olandijos, Islandijos, Ispanijos, JAV įmonės, kurių investicijos yra saugomos dvišalių investicijų apsaugos sutarčių pagrindu.
5. Asociacija, susipažinusi su teisės aktu nustatyta tvarka paskelbtu derinti Lietuvos Respublikos žuvininkystės įstatymo Nr. VIII-1756 2, 5, 6, 7, 10, 13, 14¹, 14², 17, 17², 17⁴, 17⁵, 17⁸, 17⁹, 18, 23, 24, 31, 31¹ 53 straipsnių, priedo pakeitimo ir įstatymo papildymo 17¹², 24¹ straipsniais įstatymo projektu (toliau - **įstatymo projektas**), teikia bendrą tolimosios žvejybos rinkos dalyvių poziciją dėl įstatymo projekto.

¹ Prieiga per internetą: <https://ldac.eu/en/>

² ŽUM ataskaita: http://zum.lrv.lt/uploads/zum/documents/files/LT_versija/Veiklos_sritvs/Zuvininkyste/Leidiniai/LT-Lithuania21x21%202018low.pdf

6. Asociacija, dėl žemiau nurodytų priežasčių, prašo ŽŪM tobulinti Įstatymo projektą, kadangi dabartinė jo redakcija prieštarauja ne tik tolimosios žvejybos sektoriaus interesams, tačiau ir pažeidžia užsienio investicijų apsaugos principus.

I. ĮSTATYMO PROJEKTAS IŠ ESMĖS KEIČIA VEIKLOS SĄLYGAS

7. Asociacija norėtų atkreipti LRV dėmesį, jog ŽŪM buvo įpareigota LRV, Teisingumo ministerijos, Konkurencijos tarybos atlikti išsamią analizę dėl Įstatymo projekte siūlomo teisinio reguliavimo keitimo pasekmių. Pareigą atlikti tokį vertinimą numato ir Teisėkūros pagrindų įstatymo 15 straipsnio 1 ir 2 dalys.

8. Nors ŽŪM laikosi pozicijos, jog atlikti tik redakcinio pobūdžio Įstatymo projekto pakeitimai, tačiau tai neatitinka tikrovės, kadangi:

- 8.1. Yra įvedamas kasmetinis aukciono pagrindu įsigytų žvejybos teisių apmokestinimas. **Skirtingai nei nurodoma ŽŪM derinimo pažymoje, tai nėra tik dabartinio reguliavimo patikslinimas, kadangi iki šiol buvo mokamas vienkartinis mokestis, o dabar įvedamas kasmetinis;**

- 8.2. Nustatoma, jog 2019 metai nebus įtraukiami į žvejybos istorijos ataskaitinius duomenis. **Tai nėra patikslinimas, kaip nurodoma ŽŪM derinimo pažymoje, kadangi 2016 metais priėmus Įstatymo pakeitimus, 2016 metai buvo įtraukti į skaičiuotinus atskaitos metus;**

- 8.3. Nustatomi nauji reikalavimai, susiję su ūkio subjektų reorganizavimu, kas yra nesuderinama su Akcinių bendrovių įstatymo reikalavimais bei nuoseklia teismų praktika.

- 8.4. Nustatoma Žuvininkystės tarnybos teisė stabdyti verslinę žvejybą, esant iš esmės neapibrėžtiems atvejams. Akivaizdu, jog žvejybos stabdymas reiškia ūkinės veiklos apribojimą.

9. Rengiant Įstatymo projektą neatliktas išsamus teisinio reguliavimo poveikio verslui vertinimas, ką tiesiogiai patvirtina šios nuostatos:

- 9.1. Įstatymo projekte nėra numatyta, kaip žvejybos sektorių paveiks kasmetinis perleidžiamųjų žvejybos teisių, įsigytų aukciono būdu, apmokestinimas (šiuo metu už teises mokamas vienkartinis aukciono laimėtojo pasiūlytas mokestis, o numatoma padaryti jį kasmetiniu). **Nėra atlikta analizė, ar nustatytas kasmetinį mokestį ūkio subjektams išvis bus prieinamas dalyvavimas aukcionuose, ypač atsižvelgus į faktą, jog paskutiniuose kvotų aukcionuose kai kuriems žvejybos rajonams nebuvo gautas nei vienas rinkos dalyvio pasiūlymas;**

- 9.2. Įstatymo projekte nėra numatyta, kaip žvejybos įmonės paveiks 2019 metų neįtraukimas į atskaitos duomenis;

- 9.3. Įstatymo projekte nėra numatyta, kaip žvejybos įmones paveiks nuostatų, susijusių su reorganizavimu detalizavimas bei nustatytas įpareigojimas dėl reorganizavimo sąlygose nustatytų procentų dalių, kurios turi būti vienodos kiekvienais pasirinktais metais;
- 9.4. Įstatymo projekte nėra pakankamai detalizuoti pagrindai, kuriems esant Žuvininkystės tarnyba gali stabdyti verslinės žvejybos vykdymą.
10. **Pabrėžtina, jog aukščiau nurodytos naujos teisinio reguliavimo nuostatos privalo būti įvertintos ir teisinio reguliavimo konkurencijai prasme, ką tiesiogiai įpareigoja padaryti Konkurencijos įstatymo 4¹ straipsnis.**
11. **Atsižvelgus į tai, darytina išvada, jog Įstatymo projektas tobulintinas jam atliekant išsamų teisinio reguliavimo poveikio konkurencijai, ūkio subjektų veiklai vertinimą.**

II. Dėl Įstatymo projekte tobulintinių nuostatų

12. Asociacija, susipažinusi su Įstatymo projektu, LRV prašo įpareigoti ŽŪM tobulinti Įstatymo projektą, jame:
- 12.1. Panaikinant Įstatymo projekte planuojamą nustatyti kasmetinį perleidžiamųjų žvejybos teisių apmokestinimą (10 str. Įstatymo 17² str. pakeitimas; 11 str. Įstatymo 17⁴ str. pakeitimas);
- 12.2. Panaikinant Įstatyme projekte planuojamas nustatyti papildomas nuostatas, susijusias su įmonių reorganizavimo reglamentavimu (11 str. Įstatymo 17⁴ str. pakeitimas);
- 12.3. Įtraukti 2019 metus į ataskaitinius metus, kuriuos ūkio subjektai turi teisę rinktis kaip ataskaitinius metus (11 str. Įstatymo 17⁴ str. pakeitimas);
- 12.4. Detalizuoti Įstatymo projekto 10 straipsnio 2 dalyje numatytus atvejus, kuriems esant Žuvininkystės tarnyba gali stabdyti verslinės žvejybos vykdymą;
- 12.5. Panaikinti Įstatymo projekto 10 straipsnio 3 dalyje numatytą viešą duomenų apie žvejybos galimybių panaudojimą.
13. Žemiau Asociacija atskirai pasisako dėl kiekvienos iš aukščiau nurodytų nuostatų tobulinimo.

II.1. Dėl perleidžiamųjų žvejybos teisių aukciono papildomo apmokestinimo

14. Pagal šiuo metu galiojantį teisinį reguliavimą 2017 metais ūkio subjektai, dalyvavę perleidžiamųjų žvejybos teisių skyrimo aukcione, sumokėjo už jas pasiūlytą kainą, kuri buvo galutinė ūkio subjektų mokėta kaina už teises 2017 - 2019 metų laikotarpiui.

15. Tuo tarpu pagal siūlomą Įstatymo projektą, ūkio subjektai aukcione pasiūlytą kainą už perleidžiamąją žvejybos teisę turėtų mokėti kasmet taigi, lyginant su 2017 metais skelbtu aukcionu, ji ūkio subjektams padidėtų 15 kartų (nes 15 metų teisė galiotų).

16. Taigi, priėmus Įstatymo projektą ūkio subjektams būtų nustatomas iš esmės naujas mokestis, kuris, pagal rinkos sąlygas, nėra pakeliamas žvejybos bendrovėms.

17. Akcentuotina, jog jau šiuo metu ne visuose kvotų aukcionuose žvejybos bendrovės dalyvauja dėl nepagrįstai didelės aukcione nustatytos pradinės aukciono kainos, kuri siejama su pradine žuvies pardavimo kaina, kuri pati savaime niekuo nesisieja su kvotos kaina (iki žuvies pardavimo yra patiriamos milžiniškos su žvejyba susijusios išlaidos). Pavyzdžiui, 2018-04-06 aukcione dėl 2882 t pelaginių rūšių žuvų individualių žvejybos galimybių Mauritanijos išskirtinės ekonominės zonos vandenyse prašymų negauta iš viso.

18. Taigi, Asociacija nepritaria kasmetiniam aukciono apmokestinimui ir prašo palikti šiuo metu galiojančias Įstatymo nuostatas nenumatant kasmetinio aukciono apmokestinimo.

II.2. Dėl Įstatymo projekto nuostatų, reglamentuojančių ūkio subjektų reorganizavimą.

19. Norėtume atkreipti LRV dėmesį, jog ne viena žvejybos tolimuosiuose žvejybos rajonuose įmonė įsteigta reorganizavimo atskyrimu pagrindu.

20. Šiuo pagrindu reorganizuojant įmones užtikrinamas žvejybos diversifikavimas, įmonėms specializuojantis atskirose žuvų rūšyse, pritraukiant savarankišką atskirą kapitalą ir užsienio investicijas į atskirtas žvejybos įmones.

21. Tolimosios žvejybos sektoriaus įmonių reorganizacija atskyrimo būdu vykdyta 2013, 2016 metais, šioms įmonėms po reorganizacijos sėkmingai tęsiant jų žvejybos veiklą bei į šią veiklą pritraukiant Olandijos, Islandijos, Estijos, Vokietijos, Latvijos ir Lenkijos investicijas.

22. Reorganizuotoms atskyrimo būdu įmonėms sėkmingai visą eilę metų suteiktos kvotos, o kvotų suteikimo teisėtumas pripažintas visa eile įsiteisėjusių teismo sprendimų.

23. Įstatymo projektu siekiama nustatyti nuostata: „*Jei reorganizuoto ūkio subjekto teises ir pareigas perima keli ūkio subjektai, reorganizavimo sąlygose kiekvienam iš pastarųjų ūkio subjektų turi būti nurodyta reorganizuoto ūkio subjekto duomenų dalis procentais, įskaitoma į reorganizuoto ūkio subjekto teises ir pareigas perėmusių ūkio subjektų pasirenkamų metų duomenis, vienoda bet kuriais pasirinktais metais*“ yra diskriminacinė, kadangi:

23.1. Numato taisyklę, jog po reorganizacijos privalo atsirasti kelios įmonės, kai atskyrimo atveju nauja atsiranda tik viena įmonė;

23.2. Numato įpareigojimą reorganizavimo sąlygose nustatyti istorinių duomenų atskyrimą procentais, kurie turi būti vienodi bet kuriais pasirenkamais metais.

24. Asociacijos įsitikinimu, šie pakeitimai yra nepagrįsti, kadangi pagal nuoseklią teismų praktiką, ŽŪM praktiką bei Akcinių bendrovių įstatymą, reorganizavimo atveju neprivalo atsirasti kelios naujos įmonės, jei reorganizavimas vykdomas atskyrimu būdu.
25. Pagal teismų praktiką, atskyrimas laikomas reorganizavimo būdu, kurį reglamentuoja akcinių bendrovių įstatymas.
26. Taip pat, nėra pagrįstas vienodų procentais atskaitos duomenų nustatymas, kadangi ateityje, t.y. po reorganizacijos, ūkio subjektai veiklą vykdo savarankiškai, ir gali rinktis metus, einančius jau po reorganizacijos (t.y. savarankiškai susikurtos istorijos metus).
27. Taip pat, minėtas punktas nėra įgyvendintinas ūkio subjektų, kurie jau yra įvykdę reorganizacijas atžvilgiu.
- 28. Atsižvelgus į tai, prašome nepritarti bei atisakyti minėto įstatymo projekto siūlymo. Tai viena iš esminių Asociacijos pastabų.**

II.3. Dėl 2019 kalendorinių metų įtraukimo į ataskaitinius metus

29. Bendrovių įsitikinimu, įstatymo projektu siūlomas reguliavimas, kad 2019 metai būtų neįtraukti į ataskaitinius metus, yra nepagrįstas dėl šių priežasčių:
- 29.1. Siūlomas pakeitimas prieštarauja pačios ŽŪM taikomai praktikai. 2016 metais atlikus Žuvininkystės įstatymo pakeitimus, 2017-2019 metams perleidžiamosios žvejybos teisės paskirstytos tolimuosiuose žvejybos rajonuose 2017 m. sausio mėnesį, taip užtikrinant 2016 kalendorinių metų įtraukimą. Atsižvelgus į tai nėra aišku, kodėl ŽŪM siekia neįtraukti 2019 metų į ataskaitinius metus;
- 29.2. Diskusijų su ŽŪM metu išaiškėjo, jog nėra techninių kliūčių įtraukti 2019 metus, numatant galimybę ūkio subjektams jais remtis su iki 2019 m. spalio mėn. pateikiamais sugavimų duomenimis. Taigi, 2019 m. neįtraukimas laikytinas išimtinai nepagrįstu politiniu sprendimu;
- 29.3. Yra akivaizdžiai nepagrįstas 2019 metų veiklos nevertinimas, kadangi 2019 metais dar vyks kvotų aukcionai, kuriuose kvotas laimėję ūkio subjektai sieks jas panaudoti ir įtraukti sugavimus į savo istorinius duomenis. 2019 m. neįtraukimas užkerta kelią 2019 metais naujiems ūkio subjektams ateiti į žvejybos rinką.

II.4. Dėl žvejybos galimybių panaudojimo viešo skelbimo ir žvejybos veiklos sustabdymo nuostatų

30. Įstatymo projekto 10 straipsnio 3 dalyje numatoma, kad „8. Ūkio subjektas panaudoja tam tikros rūšies žuvų individualias žvejybos galimybes vykdydamas tos rūšies žuvų verslinę žvejybą arba, apskaitęs tos rūšies žuvų individualiomis žvejybos galimybėmis su kitais ūkio subjektais, vykdydamas verslinę žvejybą kitos rūšies žuvų, kurių individualias žvejybos

galimybes gavo jomis apsikeitęs. Individualių žvejybos galimybių panaudojimas skelbiamas viešai Žuvininkystės tarnybos interneto svetainėje."

31. Asociacija nesutinka su žvejybos galimybių panaudojimo viešu skelbimu, kadangi tai yra bendrovių veiklos komercinė paslaptis.
32. Pabrėžtina, jog ši informacija atitinka visus Civiliniame kodekse nustatytus konfidencialios informacijos kriterijus, taip pat **ne vieša informacija tai pripažinta ir visoje eilėje teisminių procesų.**
33. Įstatymo projekto 10 straipsnio 2 dalyje numatoma, kad: „²¹. Žuvininkystės tarnyba sustabdo tam tikros rūšies žuvų verslinę žvejybą tam *tikrame geografiniame žvejybos rajone, jei baigiasi tos rūšies žuvų žvejybos galimybės tame geografiniame žvejybos rajone, stichinės nelaimės, vykdomų darbų jūrų vandenyse ar nelaimės dėl žmonių veiklos atveju, kai padaroma neigiama įtaka žuvų ištekliams ir (arba) neįmanoma vykdyti žvejybos, arba iškilus kitokiai grėsmei žuvų ištekliams, informuoja apie tai ūkio subjektus, turinčius teisę vykdyti tos rūšies žuvų verslinę žvejybą, ir sprendimą sustabdyti verslinę žvejybą paskelbia savo interneto svetainėje.*“
34. Asociacija prašo tikslinti minėtą straipsnį, kadangi jame numatomi pagrindai, kuriais esant Žuvininkystės tarnyba gali sustabdyti žvejybos vykdymą yra ne pakankamai apibrėžti – tokie kriterijai kaip „neįmanoma vykdyti žvejybos“, „vykdomų darbų jūrų vandenyse“, „nelaimės dėl žmonių veiklos“ – privalo būti detalizuoti, numatant, kad jie siejami būtent su tame geografiniame žvejybos rajone atsiradusiais padariniais bei turi būti nustatytas baigtis, išsamus detalizuotų pagrindų sąrašas.

Atsižvelgus į tai, kas išdėstyta, prašome Lietuvos Respublikos Vyriausybės įpareigoti Žemės ūkio ministeriją tobulinti Įstatymo projektą pagal aukščiau nurodytas pastabas bei atlikti šio projekto teisinio reguliavimo poveikio verslui, konkurencijai vertinimo išsamią analizę.

Pagarbiai

Asociacijos pirmininkas

Justinas Poderis

